

Науковий керівник: Лежнева О.І., доц., к.т.н.

ЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Морозов І.Г., здобувач першого рівня вищої освіти,
Панкова О.В., доц., к.с.-г.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
Україна
pankovaokvl@gmail.com*

Екологічний стан довкілля міста порушується внаслідок його забруднення. Це негативно позначається на соціальній і виробничій сферах. Головною причиною негативних екологічних ситуацій є пріоритет матеріальних та економічних цілей над соціальними та екологічними. Змінити таку ситуацію можливо, керуючись принципово іншим підходом, заснованим на підвищенні екологічної безпеки у всіх сферах виробництва, зниженні ресурсоемності виробництва, зменшенні обсягів утворення відходів, зниженні техногенного тиску на компоненти довкілля.

Вибір стратегії екологічного розвитку міста Харкова визначається основними напрямками екологічної політики Харківської міської ради, яка має стати основою для впровадження державної екологічної політики, забезпечення оптимального співвідношення між економічним розвитком міста, станом навколишнього природного середовища та здоров'ям населення. Ефективне управління процесом узгодженого вирішення соціально-економічних та екологічних проблем такого складного соціально-природно-техногенного комплексу, яким є місто Харків, передбачає проведення комплексного моніторингу сталого розвитку міста, який об'єднує контроль, аналіз і прогноз економічного, екологічного та соціального стану міста. З цією метою органами на обласному та міському рівні були розроблені та впровадженні Програми охорони навколишнього природного середовища м. Харкова на 2013-2017 рр. та Комплексна Програма охорони навколишнього природного середовища Харківської області на 2009-2013 роки та на перспективу до 2020 року.

Відповідно до розроблених програм моніторинг довкілля на території м. Харкова здійснюють декілька суб'єктів. По перше це Харківський обласний центр з гідрометеорології. Спостереження за забрудненням атмосферного повітря міста ведеться на 10 стаціонарних пунктах спостереження, розташованих в зонах проживання населення, зонах промислових підприємств та автомагістралях., обладнаних лабораторіями «ПОСТ-1» та «ПОСТ-2». В 2008 - 2012 р. р. спостереження за якістю води р. Сіверський Донець проводились на 9 створах, а також на основних її притоках: ріках Уди, Лопань, Харків, Оскіл, Вовча та двох водосховищах - Печенізьському (сmt. Печеніги) та Червонооскільському (с. Червоний Оскіл та с. Сінькове). Всі створи розташовані на території Харківської області.

По друге це Державна екологічна інспекція в Харківській області. Спостереження за якістю поверхневих вод в області проводилися на 25 створах та постах, що розміщені на 7 річках (Сіверський Донець, Оскіл, Уди, Лопань, Харків, Немишля, Сухий Торець) та 2 водосховищах (Печенізьському та Червонооскільському). Особлива увага приділялась контролю якості води в р. Сіверський Донець та р. Оскіл у прикордонних створах на цих транскордонних водних об'єктах. Оцінка якості поверхневих вод проводилася на основі режимних даних контролю якості води поверхневих водних об'єктів Харківської області за 30 інгредієнтами.

Обласна та міська санітарно-епідеміологічні станції проводять лабораторні дослідження на межі житлової забудови та санітарно-захисних зон для визначення вмісту 33 хімічних речовин в атмосферному повітрі. Зазначені органи також здійснюють контроль санітарно-гігієнічних показників ґрунтів, води поверхневих водних об'єктів, свердловин та джерел.

Харківське регіональне управління водних ресурсів Сіверсько-Донецького басейнового управління водних ресурсів Державного агентства водних ресурсів України проводить спостереження за зміною концентрації інгредієнтів (за 48 показниками) проводиться у створі р. Харків (гирло, м. Харків), р. Лопань (гирло, м. Харків), р. Лопань (м. Харків, сел. Мала Данилівка), р. Уди (сmt Хорошеве, міст), р. Уди (сел. Березівське, міст).

Підприємства міста здійснюють відомчий контроль стану компонентів довкілля як безпосередньо на джерелах забруднення, так і на межі санітарно-захисних зон. Ці роботи виконуються відомчими

лабораторіями або на договірних засадах сторонніми організаціями, які мають акредитовані лабораторії.

Шляхи реалізації завдань Програм полягають у визначенні екологічної стратегії сталого розвитку м. Харкова, розробленні екологічної політики Харківської міської ради, визначенні природоохоронних, ресурсозберігаючих заходів, спрямованих на запобігання, зменшення і усунення забруднення навколишнього природного середовища міста. Передбачається, що основним результатом реалізації Програм буде поліпшення екологічної ситуації міста. Але, це стане можливим лише тоді, коли загальний обсяг антропогенного навантаження на природне середовище буде меншим або дорівнюватиме екологічному ресурсу території. Таким чином, виникла необхідність перебудови і переорієнтації всієї системи на новий комплекс первинних даних і на міжнародні екологічні стандарти. Трансформація системи екологічного моніторингу повинна домогтися основних цілей, які забезпечать порівняно високу якість екологічного управління

КОМПЛЕКСНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В БАСЕЙНІ р. ЛОПАНЬ

*Ольховський М.І., здобувач першого рівня вищої освіти,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
Україна
makffgg@gmail.com*

На території Харківської області нараховується 6 середніх річок – Оскол, Уди, Лопань, Мерла, Орель, Самара.

Особливу турботу викликає екологічний цих річок, які складають 77% загальної довжини водотоків області. Вони знаходяться під загрозою виснаження і потребують виконання заходів щодо оздоровлення їх екологічного стану.

Лопань – лівий приток р. Уди. Річка тече Харківською та Белгородською областями.

Проведено оцінку сучасного екологічного стану довкілля, кількісна характеристика техногенного впливу на рослинний та